

# Rola i uprawnienia OPS i pracownika socjalnego w procedurze odebrania dziecka. Praktyka i odpowiedzialność służb współpracujących przy odebraniu dziecka

**WARSZTATY PCC POLAND** przeznaczone dla pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, którzy zajmują się procedurą odbierania dzieci od rodziny. Do udziału zapraszamy w szczególności pracowników socjalnych, koordynatorów pieczy zastępczej, asystentów rodziny, jak również przedstawicieli straży policji, placówek oświaty i sądów

Szczegółowo omówimy procedurę zabezpieczenia dziecka krok po kroku. Podpowiemy jak realizować procedurę po godzinach pracy OPS i kto odpowiada za przewóz dziecka. Wskażemy, jak prawidłowo prowadzić dokumentację, jak napisać pismo do sądu i jakie informacje powinny się w nim znaleźć.

## W programie m.in.:

- W jakich sytuacjach pracownik socjalny ma uprawnienie do odebrania dziecka?
- Kto powinien zająć się odebraniem dziecka po godzinach pracy OPS?
- Jak skonstruować pismo do sądu? Jakie informacje powinny się w nim znaleźć? Wzór wniosku
- Czy pracownik socjalny może przewozić odebrane dziecko własnym środkiem transportu?
- Czy każda interwencja, w której dochodzi do odbioru dziecka wymaga objęcia rodziny procedurą Niebieskiej Karty?
- Czy konieczne jest wezwanie pogotowia przy każdym zabezpieczeniu dziecka? Czy gmina może tłumaczyć się brakiem wezwania pogotowia procedurą wewnętrzną?

## Szczegółowy program szkolenia:

### 1. Jak dokonać wstępnej oceny i na jakiej podstawie? Czym się kierować przy podejmowaniu decyzji o odebraniu dziecka?

- Z jakich powodów dziecko może być odebrane? Co bierze się pod uwagę w pierwszej kolejności?
- Jakie są przesłanki odebrania dziecka przez pracownika socjalnego?
- Uprawnienia pracownika socjalnego i okoliczności pozwalające na korzystanie z procedury odebrania dziecka
- Co oznacza bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia dziecka? Czy stan po spożyciu alkoholu przez rodzica takie zagrożenie stwarza?
- Co to jest przemoc w rodzinie? Czy każde negatywne zachowanie rodzica wobec dziecka jest przemocą?
- Rozpoznawanie symptomów dziecka krzywdzonego. Metody i narzędzia oceny ryzyka krzywdzenia dziecka
- Kto ma obowiązek zgłosić narażenie dobra dziecka?

### 2. W jakich sytuacjach pracownik socjalny ma uprawnienie do odebrania dziecka?

- Jak postąpić w sytuacji wezwania do pijanej matki i 2 letniego, zaniedbanego dziecka w towarzystwie niespokrewnionego mężczyzny? Czy taka sytuacja jest zagrożeniem przemocą?
- Czy pracownik socjalny ma prawo zabezpieczyć dziecko, które zostało przyprowadzone do OPS przez matkę pod wpływem alkoholu? Czy w tej sytuacji nastąpiło zagrożenie zdrowia i życia?

- Czy występuje zagrożenie życia i zdrowia w sytuacji rodziców spożywających alkohol, których dzieci poszły spać?
- Czy pracownik socjalny powinien zająć się procedurą zabezpieczenia dziecka na wezwanie pedagoga szkolnego? Kto odpowiada za zabezpieczenie dziecka, jeśli problem został zgłoszony w szkole ale zagrożenie życia i zdrowia wynika z sytuacji panującej w domu?
- Czy funkcjonariusz policji może przekazać dziecko pod opiekę sąsiadom? Jeśli tak, to w oparciu o jakie przepisy może tak zrobić?
- Czy policjant może sam odebrać dziecko czy tylko w obecności pracownika socjalnego?
- Czy zasadne jest odebranie dzieci matce, która nie jest w nałogu? Czy brak wypełniania obowiązku szkolnego przez matkę może pozbawić ją praw rodzicielskich?
- Procedura odebrania dzieci z powodu niezdiagnozowanej choroby psychicznej
- Czy może grozić OPS proces karny w przypadku niepotwierdzenia istnienia zagrożenia dobra dziecka?
- Odpowiedzialność dyscyplinarna pracownika socjalnego za przekroczenie kompetencji
- Jaka jest odpowiedzialność karna pracownika socjalnego za niedopełnienie obowiązków służbowych?

### **3. Jak skonstruować pismo do sądu? Jakie informacje powinny się w nim znaleźć? Wzór wniosku**

- W jakich sytuacjach należy napisać wniosek do sądu?
- Kto powinien zwrócić się do sądu o wgląd w sytuację rodziny?
- Jakie oczekiwania może uwzględnić OPS względem sądu?
- Pod jakim kontem przygląda się sędzia skardze złożonej przez rodziców?
- Czy każda interwencja, w której dochodzi do odbioru dziecka wymaga objęcia rodziny procedurą Niebieskiej Karty?

### **4. Kto odpowiada za przewóz dzieci?**

- Jak bezpiecznie przewozić odebrane dzieci?
- Kto dowozi dziecko do placówki? Z ustawy wynika jasno, że powinna to być gmina ale policja ma obowiązek zabezpieczyć transport dziecka do końca. Czy to oznacza konieczność dziecka przez dwa samochody?
- Czy pracownik socjalny może przewozić odebrane dziecko własnym środkiem transportu? Jeśli tak, to w jakim wieku powinno być dziecko?
- Czy policja może przetransportować dziecko?
- Kto ponosi koszty w przypadku transportu dziecka taksówką?
- Kiedy dziecko może być przewożone z pracownikiem socjalnym, a kiedy nie?
- Czy dziecko powinno być przewożone w foteliku czy bez?

### **5. Problem relacji OPS, służby zdrowia i policji**

- Jakie kroki podjąć w przypadku odmowy współpracy przez służbę zdrowia?
- Jak reagować i jakich używać kontrargumentów na sugestie obciążenia kosztami pomocy ze strony służby zdrowia? Jakich argumentów używać aby się dogadywać?
- Jak podjąć kroki w przypadku podnoszenia zasadności wszczęcia procedury odebrania dziecka przez lekarza?
- Jak wypracować porozumienie między gminą a OPS dotyczące transportu odebranych dzieci?
- Propozycje podstawowych elementów porozumień UG a ośrodkiem pomocy społecznej w sprawie współpracy
- Podpisywanie umów o trój zasadności w działaniu służb. Jak stworzyć taki dokument?

## 6. Prawidłowe dokumentowanie przeprowadzonych czynności

- Dokumenty, które musi wypełnić pracownik socjalny
- Wzory przydatnych dokumentów
- Jak przygotować się do kontroli aby wszystkie dokumenty były gromadzone z obowiązującymi przepisami?
- Problem z różnorodnością interpretacji przepisów. Jak radzić sobie w sytuacjach gdzie brakuje regulacji prawnych?
- Druk pouczenia o prawie do złożenia zażalenia na odebranie dziecka
- Najważniejsze przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

## 7. Kto powinien zająć się odebraniem dziecka po godzinie 15.30?

- Kiedy pracownik socjalny wykonuje swoje obowiązki służbowe?
- Odebranie dziecka z rodziny po godzinach pracy OPS
- Czy powinien być dyżurny pracownik socjalny, który będzie mógł pojechać na interwencję po godzinach pracy?
- Kto odpowiada za opiekę nad dzieckiem, a kto za procedurę podczas zabezpieczenia dziecka w godzinach pracy dyżurnego pracownika socjalnego?
- Czy każdy pracownik socjalny ma prawo realizacji procedury zabezpieczania dziecka?
- Czy konieczne jest wezwanie pogotowia przy każdej próbie odebrania dziecka? Czy gmina może tłumaczyć się brakiem wezwania pogotowia procedurą wewnętrzną?
- Na czyje wezwanie o odbioru dziecka policja może reagować? Czy tylko na wezwanie pracownika socjalnego?

## 8. Gdzie można umieszczać dzieci odebrane rodzicom?

- Komu z rodziny można przekazać dzieci jeśli rodzice, z różnych przyczyn, nie mogą zająć się dziećmi?
- Jak wygląda procedura przekazania dziecka rodzinie nie zamieszkującej razem?
- Czy pracownik socjalny powinien postępować po prostu ale zgodnie z przepisami? Czy warto upominać, kontrolować i współpracować z rodziną, która znalazła się w trudnej sytuacji?
- Gdzie powinny trafić odebrane dzieci na jeden, dwa dni lub tylko noc?
- Procedura umieszczania dzieci w instytucjonalnej formie wsparcia przez pracownika socjalnego
- Umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej z perspektywy: a) policji, b) kuratora, c) pracownika socjalnego
- Czy funkcjonariusz policji może zostawić dziecko pod opieką rodziny?
- Jak postępować w sytuacji, w której obydwoje rodzice są pod wpływem alkoholu? Pod czyją opieką powinny znaleźć się dzieci?
- Jak postąpić w sytuacji, kiedy matka jest pijana a dziecko znajduje się pod opieką sąsiadki?

## Prowadzący:

**Dorota Malek** – wieloletni praktyk, specjalista pracy socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, doświadczony pracownik socjalny w sporządzaniu wniosków do sądu o ubezwłasnowolnienie osób chorych psychicznie, przymusowe leczenie bez zgody pacjenta i umieszczenie chorego w Domu Pomocy Społecznej. Absolwentka Akademii Pomorskiej w Słupsku o specjalności praca socjalna z terapią społeczną

*Prawa autorskie do niniejszego programu przysługują Private Corporate Consulting Sp. z o.o. Udostępnianie, kopiowanie i przerabianie niniejszego programu bez pisemnej zgody Private Corporate Consulting Sp. z o.o., zagrożone jest odpowiedzialnością karną oraz cywilną*